

CVC (Corps-Vêtements-Comportement)

LKG (Lichaam-Kleding-Gedrag)

De Integratieschaal

SAMENVATTING

De vzw Straatverplegers heeft een integratieschaal ontwikkeld voor de hulpverleners, om hen te helpen het publiek te evalueren waar ze voor zorgen.

De score is gebaseerd op vaststellingen over de hygiëne en het gedrag van een persoon. Deze kunnen worden vastgesteld zonder direct contact met de persoon. De schaal wordt al bijna vier jaar gebruikt door de organisatie en werd aangeleerd aan meer dan 400 hulpverleners.

Op vlak van observatie en objectivering van de beoordeling is dit instrument al een goed hulpmiddel gebleken voor de verplegers in het werkveld. Het stimuleert observatie door de verpleger, zowel in de beginevaluatie als, in mindere mate, in de evolutie van de patiënten. Ook maakt het de uitwisseling van vaststellingen binnen het team makkelijker.

Een regelmatig gebruik van de score doorheen de ontmoetingen en bij het uitwisselen tussen verschillende teams, kan ervoor zorgen dat de resultaten beter op elkaar afgestemd worden.

ONTSTAAN EN BESTAANSREDEN VAN DE SCORE

Straatverplegers werd in 2006 opgericht in Brussel. De organisatie gebruikt hygiëne en het waarderen van talenten als beginpunten voor een sociale herintegratie van dankloze personen.

De gebruikte werkmethodes zijn:

- het ontmoeten van patiënten in hun levenskader – meestal op straat
- stellen van een verpleegkundige diagnose
- stimuleren van patiënten om hun hygiëne en gezondheid in eigen handen te nemen
- verpleegzorg, als dat nodig is
- begeleiden van patiënten bij opbouwen van een medische en hygiënische structuur
- coördinatie van de opvolging van de verschillende psychologische, medische en sociale factoren

Patiënten die beoordeeld worden als risicopatiënten worden intensief opgevolgd tot op het moment waarop hun situatie toereikend en stabiel wordt geacht. Concreet is dat wanneer:

- het opvolgen van de hygiëne en gezondheid correct gebeurt
- de persoon beschikt over een stabiele en waardige verblijfplaats
- de persoon beschikt over een sociaal netwerk dat terugvallen kan helpen voorkomen

De organisatie vindt jaarlijks zo'n 350 personen waarvan slechts een zestigtal gebruik wil maken van een intensieve opvolging. Bovendien werkt Straatverplegers ook samen met anderen in het netwerk (veiligheidsagenten, dokters, maatschappelijk werkers) die allemaal andere en persoonlijk criteria hanteren om de ernst van een situatie in te schatten. Het was dan ook noodzakelijk om een hulpmiddel te creëren om de patiënten die opvolging nodig hebben te kiezen, op basis van hun toenemende kwetsbaarheid. Zo werd de CVC/LKG (Corps-Vêtements-Comportement/Lichaam-Kleding-Gedrag) uitgewerkt om een objectieve evaluatie mogelijk te maken van de integratiegraad van een persoon.

Er was nood aan een standaardmethode voor snelle evaluatie, die relatief eenvoudig was en die toegepast kon worden op straat, eventueel zelfs in beweging en zonder dat contact met de patiënt noodzakelijk was. Tegelijkertijd was het belangrijk om voldoende factoren in aanmerking te nemen en op een voldoende genuanceerde manier, om zo de patiënten die het meest buiten de maatschappij vallen eruit te kunnen halen.

Uit deze overweging kwamen de gebruikte criteria voort: het uitzicht en de geur van het **lichaam** en de **kleding**, en het **gedrag** van de persoon.

Elke criterium krijgt een score van 0 tot 3, wat een totaal geeft van 9. Alles wordt positief berekend: normaliteit wordt gezien als een doel om te bereiken en niet als de afwezigheid van problemen.

Een extreem verergerende situatie zal dus dichtbij 0/0/0 komen, een situatie waarbij de persoon, afgaande op het uiterlijk, gezond is en geïntegreerd in de maatschappij, komt dan dichtbij 3/3/3. Een totaal onder 6 geeft aan dat de situatie alarmerend is en dat een onderzoek gewenst is.

Net als bij andere medische beoordelingsschalen en scores, streeft men naar een zo objectief mogelijke evaluatie van de staat van een persoon op een gegeven moment, dat houdt in geen geval

een waardeoordeel in. Het accent wordt gelegd op vooruitgang, de mogelijkheid tot verandering, en zet de de hulpverlener aan tot actie. Bovendien is de score een momentopname, een foto die snel kan veranderen: als ze op lange termijn wordt gebruikt, laat ze toe om de evoluties, positieve zowel als negatieve, vast te stellen doorheen de tijd.

Omdat de criteria die gekozen zijn om de integratie van een persoon in de maatschappij te beoordelen gerelateerd zijn aan hygiëne, kleding en gedrag, staat ook vast dat de score verband houdt met de cultuur waarin ze is gecreëerd en waarin ze wordt gebruikt. Het lijkt geen twijfel dat er aanpassingen nodig zouden zijn als ze zou gebruikt worden in een significant andere culturele context.

SCORE CVC - LKG

LICHAAM	score
Zichtbaar vuil met parasieten OF zichtbaar vuil met geuren	0
Zichtbaar vuil OF parasieten OF geuren OF onverzorgde wonde	1
Nalatigheden	2
Proper en verzorgd	3

KLEDING	score
Vuil, beschadigd en slecht ruikend	0
Vuil en slecht ruikend OF Vuil en beschadigd OF onaangepast	1
Vuil OF beschadigd OF slecht ruikend	2
Coherent, proper en in goede staat	3

GEDRAG	score
Abnormaal en gevaarlijk	0
Abnormaal OF gevaarlijk	1
Roept vragen op	2
Normaal	3

De gedetailleerde uitleg van de criteria kan geraadpleegd worden op het volgende adres:

http://www.infirmiersderue.org/fr/Outils_et_publications/

GEBRUIK VAN DE SCORE BINNEN DE ORGANISATIE

Jaar	Aantal berekende scores	Aantal betrokken patiënten
2009	67	55
2010	272	143
2011	353	104
2012	574	87

VASTGESTELDE EFFECTEN BINNEN DE ORGANISATIE

Effecten op de observatie:

- alle verpleegkundigen hebben aangegeven dat het gebruik van de score hen stimuleerde om de patiënten beter en op een systematischere manier te observeren, dit door de drie aspecten voor ogen te houden: het lichaam, de kleding en het gedrag. Na een tijdje wordt het observeren een reflex die hen bovendien een beter inzicht geeft in de situatie van de dag. Systematisch observeren stelt hen in staat om bepaalde details op te merken die hen voordien niet opgevallen zouden zijn: staat van de nagels, tanden met cariës, enz.

Effecten op de informatieoverdracht:

- sneller: in rapporten of bij vergaderingen is het niet meer nodig om tot in de details te gaan om een situatie duidelijk te schetsen. Als dat nodig is, kan de persoon die de patiënt heeft gezien bepaalde elementen verduidelijken: "hij had een 2 bij kleding want zijn broek was gescheurd."
- makkelijker: de leden van het team hebben het gevoel dat ze "dezelfde taal spreken" en blijven hun interpretatie bijstellen doorheen de tijd. Hierdoor wordt het mogelijk om directer en met minder inspanning over te brengen hoe de gevonden situatie ervoor stond.

- vergelijking: het standaardiseren van de evaluatie laat toe om vergelijkingen te maken, hetzij tussen twee verschillende tijdstippen of tussen verschillende patiënten. En daarvoor is men zelfs niet afhankelijk van de persoon die de evaluatie heeft uitgevoerd.

Effecten op de behandeling van patiënten en op de motivatie van het team:

De verfijnde observatie en de mogelijkheid om vergelijkingen te maken hebben twee relatief onverwachte gevolgen gehad:

- de verpleegkundigen waren sneller in het vaststellen, op het moment van de ontmoeting, van ofwel een verbetering die ze konden aanduiden en nog verder versterken bij de patiënt, dan wel een achteruitgang waar ze dan weer vaak de oorzaak van konden vaststellen en waar ze aan konden werken met de patiënt.
- Het onderzoeken, op langere periodes, van de reeks van uitgevoerde scores voor eenzelfde patiënt laat toe om ontwikkelingen objectief vast te stellen die meestal al wel vermoed worden door de verplegers maar die anders louter intuïtief blijven.
- Deze objectivering is nu eens de drijfveer voor het nemen van beslissingen, wanneer de ontwikkeling een achteruitgang is, dan weer een moment van vreugde en versterking van de genomen maatregelen als de situatie aan de beterschap is. Zelfs in het geval van een achteruitgang zorgt de objectivering ervoor dat de hulpverleners de situatie onder controle houden en dat het team op een betere manier met de situatie om kan gaan.

Voorbeeld: opvolging van een patiënt bij wie het voornaamste probleem de hygiëne betrof, niet het gedrag. In de maand december is er dan ook intensief gewerkt rond hygiëne. De verbetering van de score gaat vooraf aan zijn terugkeer naar een woning.

Datum	Score	Totaal	Opmerking
11/09/2009	0/1/3	4	
23/09	0/0/3	3	
12/11	0/0/2	2	
18/02/2010	1/2/3	6	
4/03	2/2/2	6	Terugkeer naar woning op 22/02
9/03	2/1/2	5	
2/04	2/3/2	7	
6/04	2/2/2	6	
21/1/2011	2/3/3	8	

BESLUIT

De score CVC maakt een snelle evaluatie mogelijk van de mate waarin een persoon buiten de maatschappij valt. Ze is gericht op professionelen, al dan niet medisch geschoold, die werken met een kwetsbaar publiek. Op een periode van vier jaar heeft deze evaluatiemethode positieve effecten teweeggebracht in de werking van het team van straatverplegers en op de behandeling van de patiënten. Er is ook interesse van andere teams voor deze techniek.

Op dit moment moet er werk gemaakt worden van de verspreiding en evaluatie, binnen verschillende teams en in verschillende contexten, om zo beter vast te stellen wat de voordelen en limieten zijn van dit instrument.